

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 18 Şubat 2022	Esas No: 2/4194

T B M M
KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
17 Şubat 2022
Numara:

T B M M
GENEL EVRAK
17 Şubat 2022
No. 969129
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Türkiye Engelliler Konfederasyonunun engellilerin durumuna dair öneri ve talepleri aşağıda belirtildiği gibi ifade etmişlerdir:

Engelli kamu personel atamaları hemen yapılmalı: EKPSS'ye girmiş binlerce engelli yıllardır yeterli sayıda engelli kamu personel ataması beklemektedir. Yapılan atamalar ihtiyacı ve beklentileri karşılamaktan uzaktır.

- 2022 yılında en az 10.000 engelli kamu personel ataması yapılmalıdır.
- Engelli memur kadrosu için belirlenmiş olan %3 kotası en az %6'ya çıkartılmalı ve bu kota doldurulmalıdır.
- Engelliler için belirlenmiş kotalar sadece engelliler için kullanılmalıdır.

Engelli bakım aylığı bağlanma kriterindeki adaletsizlik giderilmelidir: Engelli aylığı bağlanma kriteri olarak hane içindeki toplam gelirden kişi başına düşen payın asgari ücretin netinin 1/3'ünden fazla olması durumunda engelli aylığı bağlanmamaktadır. Bu durum engelli kişileri ailenin diğer fertlerine bağımlı hale getirmektedir.

- Engelli kişiler bağımsız bireylerdir ve devletin bu durumu desteklemesi gerekmektedir. Bunun için engelli aylığı bağlanma kriteri olarak engellinin kendi gelirine bakılmalıdır.

Evde ağır engelli bakımını yapan kadınların sosyal güvenlik primleri devlet tarafından ödenip ve emeklilik hakkı verilmeli: Ağır engelli bakımını yapan kadınlar herhangi bir sosyal güvenceleri olmadan 20-30 yıl boyunca engellinin bakımını üstlenmektedir.

Engelli bakımı devletin sorumluluğundadır. Devlet bu sorumluluğu üstlenen kadınlara insanca yaşayabilecekleri bir ücret ve sosyal güvence sağlamalıdır.

- Evde ağır engelli bakımı sorumluluğunu üstlenen kadınların sosyal güvenlik primlerinin tamamı devlet tarafından karşılanmalı ve emeklilik hakkı verilmelidir.

Türkiye Engelliler Konfederasyonu engellilerin durumuna dair tespitleri aşağıdaki gibidir:

“Engelli nüfusuna dair güncel ve kapsamlı veri yok: Engelli nüfusu net olarak bilinmemekle birlikte, Türkiye’de engelli sayısına ilişkin belirli araştırma sonuçları mevcuttur. 2002 yılında TÜİK tarafından bu sayının nüfusu yüzde 12,29’u olduğu ifade edilmiştir. Ancak sonraki yıllarda tüm nüfusu kapsayan bir araştırma veya sayım yapılmadığı için bizler an itibariyle güncel engelli sayılarını bilemiyoruz. Bakanlığın 2016 yılındaki Türkiye Sağlık Araştırması sonuçları da tam bir sayı vermemektedir. Eksik ve yetersiz olsa da tüm bu araştırmalar gösteriyor ki Türkiye’de yaşayan engelli sayısı nüfusun %10’undan az değildir. Engellilerin sayısal veri tabanını oluşturmak için ciddi ve kapsamlı bir çalışma yapılmalıdır.”

“2022 ve 2828 sayılı kanunlarda değişiklik istiyoruz: 2022 ve 2828 sayılı kanunlarda engellilere muhtaçlık ve bakım aylığı bağlanırken hane halkı gelirin esas alınması uygulamada mağduriyet yaratıyor. Mevzuattaki bu koşul engelli bireyleri, birlikte yaşadığı hane bireylerine bağımlı kılıyor. Engelli bireyin hiçbir geliri olmadığı halde hane gelirini hesaplayarak sanki bireyin geliri varmış yanılsamasına neden oluyor.”

“Taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, Anayasa gereği kanun hükmündedir. Bu sözleşmeden doğan yükümlülöklere dayanarak; bakım desteği ve muhtaçlık aylığı bağlanacak engelli bireylerin tespitinde, hane halkı toplam geliri yerine bireyin bizzat fiilen eline geçen gelire bakılması yönünde bir düzenleme yapılmasını talep ediyoruz. Muhtaçlık aylığı ve bakım ücreti bağlanırken engelli bireyin birlikte yaşadığı tüm kişilerin gelirinin değil, engelli bireyin kendi gelirinin esas alınmasını istiyoruz.”

“Erişilebilirlik ve Evrensel Tasarım esas olmalı: Engelli haklarının esaslarından birini oluşturan erişilebilirlik başlığında bir seferberlik başlatılmalıdır. Kentsel dönüşüm tartışmalarında ve bütçelerinde engelliliğin evrensel tasarım yaklaşımı ile mutlak kapsamlı bir başlık olarak yerini almasını bekliyoruz. Deprem, yangın ve diğer toplu felaket anlarında engellilerin karşı karşıya bırakıldığı riskleri öngörmeyen bir kentleşme ve yapı politikası insan odaklı değildir. Herkes sanayiler içinde bulunduğu binayı terk etmek durumunda kalırken

engelliler ve aileleri o binalara giriş ve çıkışlarda yaşamsal sorunlar yaşıyorlar. Bu kapsamda sadece merkezi yönetim bütçelerinde değil yerel yönetim bütçelerinde de engellilik yaklaşımı dikkate alınmalıdır. Bu sadece engellilerin talebi değil insan onuruna yakışır bir sosyal çevre düzenlemesinin de gereğidir.”

“Her 3 Aralık Dünya Engelliler Gününde aynı benzer sorunları ifade etmekten ve yıllarca çözümü çok da güç olmayan bu sorunları tartışmaktan engelliler ve aileleri olarak çok yıpranıyoruz. İnsan onuruna yakışır bir iş, eğitim, sağlık ve ulaşım hakkı için erişilebilirlik mevzuatının ve BM Engelli Hakları Sözleşmesinin gereklerinin yerine getirilmesini bekliyoruz.”

13 Aralık 2006 tarihinde kabul edilen ve ülkenin taraf olduğu Engelli Hakları Sözleşmesi; devletlerin engellilerin bütün insan haklarından yararlanmalarını ve haklarının korunmasını sağlamaya teşvik etmek amacıyla imzalanmıştır. Engelli bireylerin; eğitim, sağlık, istihdam, erişilebilirlik ve diğer alanlarda yaşadıkları sorunların son bulması ve engellilerin, Anayasal haklara erişilebilirlik ve bağımsız yaşama dair taleplerinin, gerçekçi ve sürdürülebilir bir engelli politikasına dönüşmesi elzemdir.

DEVLET MEMURLARI KANUNU, 65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUN İLE SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %6 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %6'nın hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurt dışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır."

MADDE 2- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 53'üncü maddesindeki engelli kontenjan oranına göre belirlenen kadroların 10.000'ine 2022 yılı içerisinde atama yapılır."

MADDE 3- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun kişisel ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz."

MADDE 4- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 20- Evde başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli oldukları ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlanan kişilere bakım hizmeti veren ve bu Kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ev kadınları bu Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar. Bu kişilerin sosyal güvenlik primleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ödenir."

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.